



RUIMTE VOOR AMBITIE EN INNOVATIE IN HET MBO

BESTUURLIJKE AGENDA 2005 – 2010

BVE RAAD – AOC RAAD – OCW – LNV





INLEIDING

Het middelbaar beroepsonderwijs heeft in het algemeen tot doel alle deelnemers de kans te geven om hun talenten zo veel mogelijk te ontwikkelen en hen te kwalificeren voor de beroepsuitoefening of een vervolgopleiding, of ze een basis te geven om op latere leeftijd weer te leren, sociaal redzaam te zijn en te participeren in de maatschappij. In het kader van 'een leven lang leren' is ook scholing van werkenden een belangrijke doelstelling. Deze sluit aan bij het Europese en nationale streven om de kenniseconomie te versterken en de sociale cohesie en integratie in de samenleving te vergroten. De instellingen voor beroepsonderwijs en volwassenen-educatie (bve) beschouwen deze beleidsdoelstelling als hun kernopdracht en vullen deze in binnen hun regio. Die regio moet hier niet eng geografisch worden geïnterpreteerd, maar als netwerken van bedrijven en organisaties.

Om maatwerkscholing van de verschillende groepen deelnemers, inclusief van werkenden te bevorderen is

systeeminnovatie noodzakelijk, in de vorm van een nieuw en ambitieus onderwijsstelsel. Alleen zo kan Nederland in 2010 'de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld worden die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang', zoals afgesproken in 2000 in Lissabon. Een nieuw onderwijsstelsel is bovendien noodzakelijk om het hoofd te kunnen bieden aan de veranderingen in de samenleving, met name op het gebied van technologie, jeugdcultuur en politiek-sociale verhoudingen. Deze veranderingen gaan niet alleen de individuele school aan, maar het gehele bve-stelsel, en vragen daarom om een innovatiestrategie en een innovatief stelsel waarmee de instellingen elke toekomstige situatie aankunnen. Ongetwijfeld ziet de toekomst er altijd weer anders uit dan we nu denken, maar met een robuuste strategie kan de sector alle veranderingen aan.

Het onderwijsstelsel waar we naartoe willen, kenmerkt zich door competentiegericht beroepsonderwijs, meer maatwerk en versterking van de relatie met de beroepspraktijk. Samenwerking van onderwijs en bedrijfsleven draagt bij aan innovatie in de onderwijsinstellingen en in de bedrijven. Een dergelijk stelsel is alleen mogelijk als instellingen kunnen functioneren als maatschappelijke ondernemingen, met bestuurlijke verhoudingen die instellingen de ruimte bieden om op die gedifferentieerde maatschappelijke vraag in te spelen. Daarnaast zijn veranderingen in het systeem en de randvoorwaarden nodig om de voortgang van lopende vernieuwingen te waarborgen die passen binnen de innovatiestrategie voor de lange termijn.

De plannen voor het nieuwe onderwijsstelsel in de bve-sector zijn vastgelegd in Koers BVE. In dit document werken we deze plannen verder uit: het is geen formeel akkoord, maar het schept wel een kader van afspraken waarop sector en overheid elkaar wederzijds kunnen aanspreken en aansporen, uitgaande van ieders eigen rol en verantwoordelijkheid. Dit is nodig om de omslag te kunnen maken van *low trust* naar *high trust*.

In dit document beschrijven we drie hoofdonderwerpen waarop de instellingen op dit moment activiteiten ontplooiën en waarover OCW en de instellingen afspraken willen maken:

1. competentiegericht beroepsonderwijs
2. innovatie
3. transparant besturen

Hieronder lichten we deze onderwerpen nader toe. Per onderwerp wordt onderscheid gemaakt in plannen voor de korte termijn en plannen voor de langere termijn. Voor een krachtige innovatieve sector zijn juist de langetermijnaspecten van belang en daarom geven die de hoofdrichting aan. De afspraken voor de korte termijn moeten daarbij passen en een nadere invulling geven binnen een horizon waarop de overheid zich kan vastleggen.

Het perspectief van de plannen is 2010. Na het aantreden van een nieuw kabinet zal een herijking plaatsvinden. De uitvoering van de plannen wordt besproken in de ambtelijke overleggen en de bestuurlijke overleggen tussen OCW (mede namens LNV) en de Bve Raad (mede namens AOC Raad)¹. Met andere partijen worden waar nodig aparte afspraken gemaakt.



¹ Vanwege de leesbaarheid worden in de tekst steeds uitsluitend OCW en Bve Raad genoemd, maar u wordt verzocht dat steeds te interpretern als 'mede namens LNV respectievelijk de AOC Raad'. Waar de situatie in het groen onderwijs afwijkt van het OCW-onderwijs, wordt dit in de tekst vermeld.



1. COMPETENTIEGERICHT BEROEPSONDERWIJS

Onderwijs en arbeidsmarkt moeten beter op elkaar aansluiten en het onderwijs moet aantrekkelijker worden voor deelnemers, zodat er minder deelnemers uitvallen. De bve-sector werkt daartoe aan de invoering van competentiegericht onderwijs. Dit is het hoofdthema voor de komende jaren. Competentiegericht onderwijs moet leiden tot een kwalificatie- en opleidingsstructuur die duurzamer is en sneller kan inspelen op veranderingen op de arbeidsmarkt. Daarnaast maakt competentiegericht onderwijs het onderwijs praktijkgericht door de samenwerking tussen school en bedrijf te verdiepen en te intensiveren. Dit zal de deelnemers beter motiveren en vasthouden, waardoor er minder uitvallers komen en de doorstroom van vmbo naar mbo, van mbo naar hbo en binnen het mbo naar hogere kwalificatieniveaus fors toeneemt.

Door de combinatie van competentiegericht leren en erkenning van elders verworven competenties (evc) kan het nieuwe onderwijs ook werkenden beter bedienen, en zo bijdragen aan *employability*. Verder moet competen-

tiegericht onderwijs ertoe leiden dat organisatieconcepten worden ontwikkeld en geïmplementeerd waarbij de loopbaan van de leerling centraal staat, en dat de bedrijfsvoering (personeelsbeleid, administratie, gebouwen, etc.) wordt aangepast.

VOORWAARDEN

Om deze processen in goede banen te leiden moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. Bestuurlijke verantwoordelijkheid:
 - a. De Stuurgroep Competentiegericht Beroepsonderwijs wordt gecontinueerd totdat het competentiegericht onderwijs over de volle breedte is ingevoerd.
 - b. De Stuurgroep Competentiegericht Beroepsonderwijs zal in april 2006 een advies uitbrengen met voorstellen voor een samenhangend stelsel van besturing en toezicht. Kwalificeren, examineren en de overige toezichtgebieden maken hier deel van uit.
2. Procesmanagement:

In opdracht van de Bve Raad en Colo stimuleert en



begeleidt het procesmanagement de invoering van competentiegericht beroepsonderwijs. OCW stelt hiervoor de middelen beschikbaar.

3. Een experimentele periode voorafgaand aan de formele invoering:

Doel hiervan is om te toetsen:

- a. of de opgeleverde kwalificatieprofielen geschikt zijn om competentiegericht en flexibel onderwijs te ontwikkelen;
- b. wat deze onderwijsvorm betekent voor de interne bedrijfsvoering;
- c. hoe de examinering nieuwe stijl en de kwaliteitsborging hierbij kunnen aansluiten.

De instellingen verhogen jaarlijks de implementatiegraad en zorgen voor onderlinge uitwisseling van kennis, producten en ervaringen.

Op basis van de ervaringen tot nu toe adviseert de Stuurgroep Competentiegericht Beroepsonderwijs het competentiegericht beroepsonderwijs integraal per 1 augustus 2008 in te voeren. Op basis van een voortgangsrapportage neemt de staatssecretaris in december 2005 een besluit hierover.

4. Financiële middelen om de kwaliteitsslag en verbeterde aansluiting tussen onderwijs en beroepspraktijk daadwerkelijk te realiseren:

OCW stelt incidentele investeringsmiddelen ter beschikking via een innovatiebox. Deze innovatiebox wordt in 2006 onder andere voorzien van € 81 miljoen aan FES-middelen. Deze € 81 miljoen is opgebouwd uit € 59 miljoen uit de laatste FES-ronde en € 22 miljoen uit het Paasakkoord. De gehele € 81 miljoen wordt

besteed aan de volgende onderwerpen:

- a. de ontwikkeling van nieuwe leermiddelen die veelal gedigitaliseerd beschikbaar moeten komen;
- b. de toerusting van docenten en andere onderwijsgevendenden door middel van docentstages;
- c. maatwerktrajecten om de groep voortijdig schoolverlaters weer terug te leiden naar reguliere beroepsopleidingen, de arbeidsmarkt of zelfstandig ondernemerschap (met name voor de leerlingen die in aanmerking komen voor de arbeidsmarktkwalificerende assistentopleiding).

Het aandeel van de genoemde FES-middelen voor het groen onderwijs (onderwijs voor de groene sector) zal nog nader worden bepaald binnen de door het kabinet vastgestelde doelen.

5. Afstemming met het voortgezet onderwijs en het hoger beroepsonderwijs:

De bve-instellingen werken aan:

- a. verhoging van de doorstroom vmbo-mbo, onder andere door goede voorlichting over de mbo-opleidingen en de doorstroommogelijkheden en door gezamenlijke begeleiding van de overstap vmbo-mbo;
- b. terugdringen van uitval in het mbo, onder andere door gerichte intake en assessment en door maatwerk in de opleidingen (praktijkgericht, assistentopleidingen);
- c. verhoging van de doorstroom mbo-hbo, onder andere door al vanaf het begin van de mbo-opleiding trajecten te organiseren die gericht zijn op doorstroom naar het hbo en door mede experimenten

te organiseren met korte programma's binnen de hbo-bacheloropleidingen (die leiden tot een associate degree);

- d. Bve Raad en OCW bevorderen gezamenlijk de positieve naamsbekendheid van de leerroute vmbo-mbo-hbo. OCW bewaakt dat wet- en/of regelgeving de beroepskolomroute als leerroute mogelijk maakt.

OCW en LNV willen de doorstroom naar de niveaus 3 en 4 van het groen mbo bevorderen. Daartoe voeren zij gezamenlijk het experiment Theoretische leerweg binnen één aoc uit en bevordert LNV dat op alle vestigingen van vbo-groen een licentie GL tot stand komt door regionale arrangementen te ondersteunen.

6. Examinering:

Landelijk geldige diploma's vereisen dat het afnemende bedrijfsleven en de instellingen voor vervolgonderwijs vertrouwen hebben in de kwaliteit van de examens.

Instellingen verplichten zich om ervoor te zorgen dat de examens voldoen aan de standaarden voor de examenkwaliteit en dat zij passen bij het nieuwe competentiegerichte beroepsonderwijs. Zij leggen hierover verantwoording af aan hun stakeholders en de overheid. De kwaliteitstoetsing zal op een adequate manier worden ingericht. De examinering zal in toenemende mate in de beroepspraktijk plaatsvinden.

7. Docenten:

Naast de toerusting van de docenten die al in de sector werkzaam zijn (zie 4.b), is het van belang dat de lerarenopleidingen de toekomstige mbo-docenten voorbereiden op het competentiegerichte beroepsonderwijs, onder andere door hun onderwijs vorm te geven in duale trajecten in bve-instellingen.





8. Internationale afstemming:

Colo en OCW zorgen gezamenlijk voor de benodigde Europese afstemming en internationale erkenning van de kwalificatieprofielen. Het National European Centre (NEC) zorgt ervoor dat Europass wordt ingevoerd (waaronder internationale vergelijking van diplomering, certificering en portfolio's).

Ter aanvulling op het competentiegerichte onderwijs zijn instrumenten nodig om het weerbarstige probleem van voortijdig schoolverlaten aan te pakken. De Bve Raad en OCW bekijken gezamenlijk welk effectief instrumentarium mogelijk is, zoals verzuimbeleid, de meldplicht van verzuimende leerlingen door de instelling bij het Regionale Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en de flexibele instroom. De invoering van het onderwijsnummer vormt hiervoor een belangrijke impuls.

Langetermijnplannen gericht op flexibiliteit en doorstroom. Voor de langere termijn stellen OCW en de Bve Raad een gezamenlijk perspectief op om de bve-instellingen

adequaat en effectief te kunnen bekostigen. Hierbij wordt bezien of er belemmeringen zijn op het gebied van de flexibiliteit, in het licht van de nieuwe kwalificatiestructuur. Mocht hieruit blijken dat er ongewenste belemmeringen bestaan, dan neemt OCW dit mee in de uitwerking van het bekostigingsmodel. Ook wordt rekening gehouden met de afstemming van de bekostiging tussen vmbo (met name de verschillen in zorgbudgetten) en hbo. Verder komen de uitkomsten van de evaluatie van de mbo-bekostiging in 2005 die nadere bestudering vergen aan de orde. Daarbij zal het onder meer gaan om de bekostiging van de deelnemers op de niveaus 1 en 2, waar zich het merendeel van de risicojongeren bevindt. Begin 2006 komen in aansluiting daarop nog de resultaten beschikbaar van het Interdepartementale Beleidsonderzoek (IBO) dat inmiddels is gestart.

- *Onderwijs flexibeler maken*

In het kader van het advies van de Stuurgroep Competiegericht Beroepsonderwijs en de ervaringen van de experimenten onderzoekt de Bve Raad hoe systeem-

kenmerken als de bekostigingssystematiek, de crebo-registratie en nieuwe wetgeving flexibeler gemaakt kunnen worden. In de loop van 2006 moeten hiervoor de grote lijnen zijn uitgewerkt.

De Bve Raad onderzoekt verder of de mogelijkheden tot flexibiliteit in de leerloopbanen voldoende zijn, of ze voldoende bekend zijn en hoe ze eventueel verruimd of actief gesteund en gestimuleerd kunnen worden. Deze flexibele mogelijkheden zijn:

- op meer momenten in een jaar aan een opleiding kunnen beginnen;
- kunnen stoppen en later weer terugkeren om de draad op te pakken;
- kunnen wisselen tussen bol en bbl;
- kunnen wisselen tussen opleidingen/domeinen bij de overstap van vo naar mbo;
- het gebruik van portfolio's en evc, ook in Europees verband.

- *Doorstroom bevorderen*

De doorstroom tussen verschillende onderwijssectoren wordt bevorderd door waar mogelijk en gewenst de onnodige en belemmerende verschillen in wet- en regelgeving, bekostigingssystematiek, informatievoorziening, inhoudelijke en programmatische vereisten en toezicht te elimineren. Het wetsvoorstel samenwerking instellingen vo en bve, dat met ingang van 1 januari 2006 wordt ingevoerd, is in dit opzicht een stap in de goede richting. Daarnaast zullen de Bve Raad en OCW nader onderzoeken of er belemmeringen zijn voor bijdragen van bve-instellingen aan de korte programma's binnen hbo-bacheloropleidingen die leiden tot een *associate degree* en andere samenwerkingsvormen tussen mbo- en hbo-scholen, hoe die eventueel kunnen worden weggenomen en of de rechtspositie van deelnemers voldoende helder geregeld is.



2. INNOVATIE

Het mbo is onmisbaar voor innovatie in het bedrijfsleven, om de arbeidsproductiviteit en de kennisintensiteit te verhogen en om producten en productieprocessen te vernieuwen. Dit standpunt wordt breed onderkend. Goed-gechoolde werknemers zijn immers een voorwaarde voor een innovatief en krachtig bedrijfsleven. Andersom is voor innovatie van het onderwijs de inbreng van het bedrijfsleven noodzakelijk.

Het recente rapport van MKB-Nederland (*Koers MKB, Vakmanschap onder druk*, Delft, juni 2005) wijst op de vergrijzing en de komende knelpunten op de arbeidsmarkt bij een aantrekkende economie. Deze ontwikkelingen vragen om een proactief beleid, inclusief investeringen in leven lang leren en verhoging van het kwalificatieniveau van de beroepsbevolking (werkenden en niet-werkenden). Op korte termijn wordt een groot aantal initiatieven ontplooid,

in samenspraak met sociale partners en partners in de beroepskolom. Vanaf 2006 wordt een nieuwe systematiek voor innovatie in de bve-sector geïmplementeerd, die bestaat uit de volgende onderdelen:

1. een innovatieagenda met thema's die onderwijsinstellingen in samenspraak met hun regionale partners, waaronder bedrijven, ter hand kunnen nemen;
2. financiële middelen in de innovatiebox en in het innovatiearrangement die het kader bieden voor de implementatie van de innovatieagenda;
3. verantwoording achteraf op instellingsniveau en een instellingsoverstijgende monitoring.

Hieronder werken we deze drie punten uit de kabinetsreactie op het rapport *Beroepswijs Beroepsonderwijs* verder uit.



- *Innovatieagenda*

De bve-sector sluit zich inhoudelijk aan bij de landelijke innovatieagenda die in overleg met partners in de beroepskolom en de sociale partners (in het kader van het Platform Beroepsonderwijs en de Stichting van de Arbeid, HPBO-STAR) en de overheid is vastgesteld. Deze landelijke agenda vormt een verdere uitwerking van de voorstellen van de werkgroep-Leijnse van het Innovatieplatform (het rapport *Beroepswijs Beroepsonderwijs*). De innovatieagenda is gericht op de bijdrage van de sector aan de versterking van de kenniseconomie en het vergroten van deelname aan het onderwijs. Actiepunten hiervoor zijn neergelegd in een brief aan de staatssecretaris van Onderwijs (brief 19 juli 2005). Voor het middelbaar beroepsonderwijs betekent dit:

- de omslag van aanbod- naar vraaggericht en meer flexibel onderwijs;
- de ontwikkeling van bve-instellingen tot loopbaancentra om een rol te spelen in het leven lang leren en evc, inclusief scholing voor werkenden en scholing in het kader van reïntegratie;
- de versterking van het leren in de beroepspraktijk door leerlingen vanaf het allereerste begin te laten werken



- aan levensechte opdrachten, bij voorkeur in de praktijk;
- versterking van de doorstroom in de beroepskolom;
- het bevorderen van ondernemerschap en ondernemingszin van leerling en school.

Een groot deel van deze agenda wordt gerealiseerd door het competentiegericht beroepsonderwijs in te voeren. De innovatieagenda wordt verder geconcretiseerd in de regio's, tussen bve-instellingen en bedrijfsleven.

Op het terrein van leven lang leren zullen de bve-instellingen ook hun bijdrage leveren aan het realiseren van extra duale trajecten en het versterken van evc-procedures als instrument om het kwalificatieniveau van de beroepsbevolking te verhogen. Voor uitkeringsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt

afloopt) in werking en uiterlijk in 2008 in zijn geheel. Daarnaast stelt OCW vanaf 2006 jaarlijks € 20 miljoen beschikbaar voor het innovatiearrangement. Deze middelen gaan niet in de lumpsum maar worden toegekend op basis van goedgekeurde projectvoorstellen, gericht op nieuwe vormen van samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

LNV volgt een vergelijkbare systematiek, zowel voor de middelen binnen het algemene onderwijsbeleid als voor de specifieke innovatiemiddelen die ingezet worden voor de vakdepartementale opdracht. In het kader van de Groene Kenniscoöperatie zal LNV met de groene kennis-kolom begin 2006 een meerjarenafspraken maken waarin de innovatieagenda wordt geïntegreerd.

en bepaalde groepen allochtonen kan evc in combinatie met educatietrajecten de doorstroom van educatie naar het middelbaar beroepsonderwijs bevorderen, waardoor (arbeids)participatie van deze groepen in beeld komt. De Bve Raad, de AOC-Raad en de projectdirectie Leren & Werken maken in het najaar van 2005 aparte afspraken over doelstellingen en acties op het gebied van evc en het realiseren van extra duale trajecten en de daarvoor beschikbare financiële middelen binnen de kaders en subsidieregeling van de projectdirectie Leren & Werken.

- *Innovatiebox en innovatiearrangement*

De innovatiebox wordt ingesteld om versnippering van energie en geld tegen te gaan, de transactiekosten te verminderen en zo de innovatiekracht te verhogen. Deze box wordt gekoppeld aan de lumpsum. OCW bundelt hierin zo veel mogelijk bve-innovatieregelingen. De innovatiebox treedt vanaf 2006 stapsgewijs (wanneer een regeling

De minister van LNV en de groene kennisinstellingen (aoc's, HAS'en en WUR) werken binnen het kader van deze Groene Kenniscoöperatie samen om de kennistransfer binnen de groene sector actief te bevorderen. De minister van LNV vult zo zijn rol in als vakminister, verantwoordelijk voor behoud en versterking van de functie van het groen onderwijs voor de sector. In de beleidsbrief van OCW en LNV 'Uitvoering plan van aanpak harmonisatie groen onderwijs' van 14 oktober 2005 is aangegeven dat onnodige verschillen tussen de stelsels zullen worden weggenomen en dat de minister van LNV zijn rol als vakminister zal versterken. De AOC-raad neemt deel in het bestuur van de Groene Kenniscoöperatie; hij heeft ook een actieve rol in de implementatie.

De LNV-bijdrage binnen het algemeen onderwijsbeleid aan de dieptestrategie is in het innovatiearrangement opgenomen; de aoc's dingen onder gelijke voorwaarden mee naar deze middelen.

- *Verantwoording*

OCW en de betrokken partijen maken in het kader van HPBO-STAR afspraken over de manier waarop kennis wordt uitgewisseld tijdens de uitvoering van de activiteiten en de criteria voor de verantwoording. De Bve Raad legt namens de instellingen de thema's in de innovatieagenda vast; de instellingen zijn verantwoordelijk voor uitvoering en (horizontale) verantwoording. OCW onderzoekt of over dit onderwerp afspraken gemaakt kunnen worden voor (geïntegreerd) toezicht van de inspectie. Als na vier jaar monitoring van bovengenoemde systematiek blijkt dat de onderwijsinstellingen beroepsnabij beroepsonderwijs als kerntaak voldoende hebben gerealiseerd, is het voornemen de middelen zonder meer toe te voegen aan de lumpsum van de instellingen.

Verder werkt de Bve Raad uit wat de rol van innovatoren kan zijn bij kenniscirculatie binnen de instellingen en tussen de instellingen en het bedrijfsleven, en bij kwaliteitsverhoging van het onderwijs. Daarbij wordt uiteraard rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de bve-sector.

Zowel voor de educatiecursussen als voor andere activiteiten van bve-instellingen op het grensvlak van de publiek-private markt moeten de voorwaarden waaronder gewerkt moet worden, helder zijn. De uitgangspunten hiervoor zijn vastgelegd in de notities Helderheid I en II en de begeleidende brieven van de staatssecretaris. De dynamiek van de ingezette vernieuwingen kan nieuwe vragen oproepen. OCW en Bve Raad geven daarom vorm aan een open dialoog op dit punt en aan procedures waardoor instellingen kunnen toetsen of bepaalde varianten zijn toegestaan. Dit soort activiteiten is noodzakelijk voor maatschappelijke ondernemingen die hun aanbod willen vernieuwen. Onder de heldere randvoorwaarden hoort ook het scheppen van een level playing field met de bijbehorende certificering van aanbieders. De Bve Raad onderneemt initiatieven om met andere relevante partijen tot een systeem van certificering en kwaliteitsborging van aanbieders te komen.

In juni 2005 hebben de bewindslieden van OCW in een gezamenlijke brief aan de Tweede Kamer de ontwikkeling aangekondigd van een nieuw Aanvalsplan Alfabeti-

sering. Dit aanvalsplan zal uitgaan van een brede visie op het belang van geletterdheid. De doelstelling is het aantal alfabetiseringstrajecten uit te breiden van 5000 tot 12.500 in de periode 2006-2010. De educatiecursussen van de roc's kunnen hier een effectieve bijdrage aan leveren, vooral doordat binnen de roc's een goede verbinding gelegd kan worden met het beroepsonderwijs, bijvoorbeeld door middel van duale trajecten. De blijvende beschikbaarheid van de hiervoor benodigde middelen is daarbij uiteraard een randvoorwaarde. OCW en de Bve Raad monitoren of de afspraken worden nagekomen die het rijk en de G31 en gemeenten en roc's hebben gemaakt over het deel van het educatiebudget dat per 2006 wordt toegevoegd aan de brede doeluitering van het grote-stedenbeleid.

LANGETERMIJNPLANNEN

Voor de langere termijn zal OCW met andere relevante departementen conform het Plan van Aanpak 2005-2007 van de Projectdirectie Leren & Werken handelen, en zich daarbij baseren op het uit te brengen SER-advies over de middellange termijn.



3. TRANSPARANT BESTUREN



De doelstellingen voor competentiegericht onderwijs en innovatie vragen om sterke instellingen die nauw samenwerken met de relevante *stakeholders* in hun regio. Thema's waarover de instellingen regionale afspraken kunnen maken, zijn rendement, doorstroom, leven lang leren en innovatie. Voor deze samenwerking is beleidsvrijheid nodig binnen de globale kaders waarover de instellingen verantwoording afleggen en waarbinnen zij de ruimte hebben om in hun regio op basis van de maatschappelijke vraag nadere invulling te geven aan hun opdracht, conform de richting die is uitgezet in Koers BVE. Deze nadruk op globale beleidskaders en regionale inbedding vraagt om nieuwe bestuurlijke verhoudingen, die we hieronder uitwerken in de thema's governance, deregulering, transparantie en medezeggenschap.

- *Governance*

Op basis van het advies *Educational governance bij bve-instellingen* van de commissie-Meijerink stellen de bve-instellingen op korte termijn (november 2005) een code *good governance* vast en maken zij afspraken over de handhaving ervan. Deze code zal per 1 augustus 2007 volledig ingevoerd zijn. OCW dient het wetsvoorstel Raden van Toezicht in de bve-sector in februari 2006 in bij de Tweede Kamer. De bve-code kan bij ministeriële regeling of AMvB worden verankerd.

Naast deze code ontwikkelen OCW en de Bve Raad voor de langere termijn een gezamenlijke visie op governance. Deze visie moet een passend nieuw toezichtarrangement omvatten en recht doen aan de proportionaliteit tussen horizontale verantwoording, intern toezicht en verticaal toezicht. Concreet betekent dit onder meer dat de inspectie haar toezicht lichter maakt voor instellingen die hun interne toezicht goed op orde hebben.

Bij het nieuwe toezichtsarrangement is integraliteit van het toezicht het uitgangspunt. Dat betekent dat het toezicht zich mede kan baseren op verantwoordingsgegevens,

waardoor de regeldruk rond het toezicht aanmerkelijk verminderd wordt. Bij de gedachtevorming over het toezicht in de toekomst worden verder de volgende aspecten betrokken: de vernieuwing van de kwalificatiestructuur, de onafhankelijke instantie die hierover zal adviseren en de positionering van het toezicht in het licht van de gewenste systeeminnovatie.

Een belangrijke randvoorwaarde voor *good governance* is goede interne kwaliteit zorg. Bij de bve-instellingen is deze zorg nog niet voldoende op orde. OCW en de Bve Raad zullen daarom nader overleggen hoe de kwaliteitszorg beter kan. De Bve Raad zal de uitkomsten van dit overleg gebruiken bij activiteiten in dienstverlenende en stimulerende zin. OCW draagt bij als het gaat om de randvoorwaarden voor en facilitering van het verbeteringsproces.

- *Deregulering*

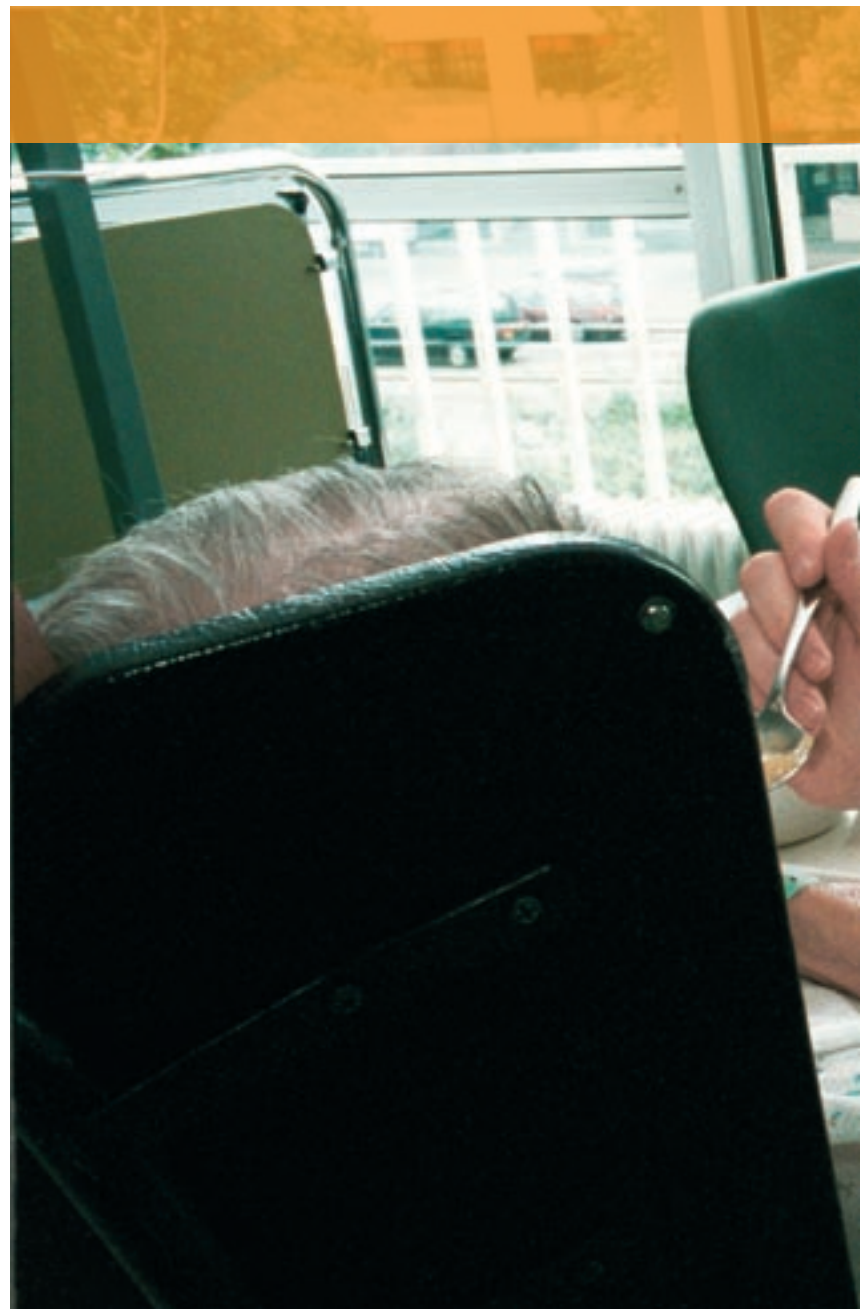
Wetgeving op hoofdlijnen betekent dat op korte termijn een aantal dereguleringsvoorstellen in werking moet treden. Dit houdt in dat regels worden geschrapt of vereenvoudigd. OCW ontwikkelt hiervoor in overleg met de Bve Raad het wetsvoorstel 'Deregulering en administratieve lastenreductie'. In het wetsvoorstel worden in ieder geval de afschaffing van het OER als verplicht instrument en de afschaffing van het aanvragen van licenties bij het Crebo voor het bekostigd onderwijs formeel geregeld. Het streven is dit voorstel uiterlijk per 1 augustus 2007 in te laten gaan. Over de vermindering van de administratieve lasten voor de leerbedrijven zijn afspraken gemaakt tussen OCW en Colo.

Voor de langere termijn wordt een meer ingrijpende actie in gang gezet. Hierbij wordt, mede met het oog op de gewenste doorlopende leerlijnen vmbo-mbo-hbo, gestreefd naar afstemming van de onderwijswetgeving voor vmbo, mbo en hbo. De revisie van de wetgeving moet ertoe leiden dat de wet zich beperkt tot hoofdlijnen en dat de bve-instellingen meer behandeld worden als maatschappelijke ondernemingen. De Bve Raad doet hiertoe in 2006 een voorstel. Er worden concrete afspraken gemaakt over de procedure en aanpak om tot nieuwe wetgeving te komen. In verband met de wetswijzigingen die samen-

hangen met de nieuwe kwalificatiestructuur is een strikt tijdplan van groot belang.

- *Transparantie*

De Bve Raad vindt het belangrijk om de prestaties van de sector zichtbaar te maken. Hiertoe ontwikkelt de Bve Raad de komende jaren samen met de instellingen een benchmark. In het najaar van 2005 maakt de Bve Raad afspraken met zijn leden om voor deze benchmark een beperkt aantal thema's en daaronder liggende indicatoren vast te stellen. Voor die indicatoren wordt ook overlegd met OCW en LNV. Daarnaast moet er een realistisch tijdpad komen



voor standaardisatie en openbaarmaking. Het streven is een openbare benchmark in 2007. OCW faciliteert zo mogelijk de ontwikkeling van de benchmark financieel. De benchmark vervult bestuurlijk gezien een belangrijke functie bij het tot stand komen van nieuwe proportionaliteit tussen horizontale verantwoording, intern toezicht en verticaal toezicht. Wat betreft de horizontale verantwoording van de instellingen en de branche als geheel gaat het om een tweeledig doel:

- het lerend vermogen vergroten aan de hand van good practices en een positiebepaling na vergelijking tussen instellingen;

- horizontale belanghebbenden en toezichthouders informeren over ambities en prestaties en de handelingen hiervoor in onderling overleg afstemmen.

Het oordeel van deelnemers en stakeholders en transparantie daarover worden meegenomen in de ontwikkeling van de benchmark.

- *Medezeggenschap*

Om de *checks and balances* in de instellingen te versterken, moet ook de medezeggenschap versterkt en vernieuwd worden. Hiervoor hebben AOB, Bve Raad, JOB, Onderwijsbond CNV, Platform Medezeggenschap BVE en Unie BVE-



VO in mei 2005 de zogenoemde Handreiking uitgebracht. De versterking medezeggenschapspositie deelnemer op korte termijn, tot 2008, is hiermee voldoende geregeld. De instellingen werken inmiddels met deze handreiking.

Medezeggenschap is een belangrijk onderdeel van de checks and balances in een instelling en als zodanig onder-

deel van governance. De Bve Raad en de vakbonden in de bve-sector doen voor 1 februari 2006 een voorstel voor de invulling van de medezeggenschap voor de lange termijn waarvoor draagvlak bestaat bij werkgevers, werknemers en deelnemers. Dit voorstel zal als uitgangspunt worden gebruikt voor de wettelijke verankering, die OCW zal bevorderen

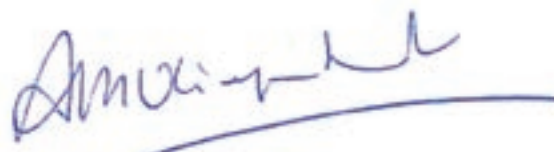
datum: 23 november 2005

Mede namens de minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Voedselkwaliteit,
de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap,

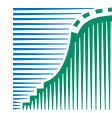
Mede namens de voorzitter van de
AOC-Raad,
de voorzitter van de Bve Raad,



drs. M. Rutte



A.M. Vliegenthart



landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

O N D E R
N C S I M
L T U U R
N E I E M
S C H A P



Publicatie van het Ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Uitgave november 2005
Productie Leo Wijnhoven /Marianne Bos
Vormgeving Maarten Balyon grafische vormgeving,
Zoeterwoude
Druk drukkerij Romer, Schiedam
Nabestellen Postbus 51
Telefoon 0800-8051 gratis of www.postbus51.nl

ISBN 90-5910-433-1
Prijs € 7,00
Meer informatie www.minocw.nl

OCW35.091/3.000/08BK2005B033